

De toegevoegde waarde van leugendetectie binnen audit

Young Professionals sprak met Gerard van den Berg CIE QPP over leugendetectie en de relatie hiervan met audit.

Gerard van den Berg geeft sinds 2010 trainingen op het gebied van waarheidsvinding en menselijk gedrag. Hij doet dit vanuit zijn eigen bureau De Leugenacademie. Daarnaast is hij eigenaar van een particulier recherchebureau.

Wordt er in Nederland veel op het vlak van leugendetectie gedaan?

“Ik ben van mening van niet. Ik vind zelfs dat er veel te weinig aan wordt gedaan. Doordat er relatief weinig gecontroleerd wordt kunnen leugens vrij gemakkelijk stand houden. Hierdoor is de kans dat een leugenaar betrapt wordt vrij klein.”

Kunt u enkele voorbeelden van leugendetectie benoemen?

“Je hebt leugendetectie op basis van non-verbale communicatie bij een gesprekspartner, micro expressies, leugendetectie in geschrift en leugendetectie in stem. Bij non-verbale communicatie beoordelen we of de afgegeven signalen consistent zijn met hetgeen iemand zegt. Als deze signalen inconsistent zijn, dan is er mogelijk iets aan de hand. Bij micro-expressies kijken we naar de emoties die in een fractie van een seconde in het gezicht van de gesprekspartner te zien zijn en beoordelen we of deze emoties passen bij hetgeen wordt verteld. Bij leugendetectie in geschrift maken we gebruik van de SCAN-methode (Scientific Content analysis) en CBCA (Criteria Based Content Analysis). Hierbij zoeken we naar indicatoren in de tekst die kunnen duiden op bijvoorbeeld misleiding. Deze indicatoren kunnen ons meer vertellen over de schrijver van de tekst. Bij leugendetectie in de stem maken we gebruik van software die de emoties in de stem van de gesprekspartner analyseert. De software berekent hierbij een risicoprofiel dat direct zichtbaar is in het scherm. Overigens, wanneer je een inconsistentie ziet hoeft dit niet te betekenen dat iemand liegt. Je kunt in dat geval de inconsistentie gebruiken om je gesprekspartner uit te nodigen meer open te zijn.”

Is leugendetectie een bekend onderwerp binnen het auditvakgebied?

“Ik denk dat het juist een onderbelicht onderdeel is binnen audit. Er zijn ook maar weinig auditors die deelnemen aan onze opleidingen en trainingen.”

Wat kan de toegevoegde waarde voor auditors en accountants zijn om leugendetectie toe te passen?

“Auditors dienen onderbouwde oordelen te geven. Deze oordelen geef je op basis van de informatie die je krijgt. Des te betrouwbaarder de informatie des te gefundeerder het oordeel zal zijn. Bepaalde technieken, zoals leugendetectie, kunnen je helpen bij waarheidsvinding. Het is daarbij belangrijk om aan te geven dat het detecteren van misleiding geen doel op zich is, maar een bijkomstigheid van het nauwkeurig observeren en analyseren van je gesprekspartner.”

Wat omvat een opleiding tot certified interrogation expert (CIE) bij de Leugenacademie?

“De opleiding begint bij het analyseren van tekst, waar je vervolgens vragen uit kunt formuleren die je kunt toetsen. Hierbij kun je mogelijk tekenen van bedrog waarnemen. Je leert ook hoe je de ander kunt verleiden tot het vertellen van de waarheid. En ten slotte leer je hoe je op een gestructureerde manier aantekeningen maakt.”

Hebt u nog een tip voor de lezers?

“Als je gesprekspartner iets bevestigend vertelt en een klein beetje ‘nee’ schudt met het hoofd, vraag dan altijd door over het onderwerp.”

Dit jaar vindt een IIA Young Professional event plaats over leugendetectie. Gerard van den Berg zal daarbij aanwezig zijn. Houd de IIA-agenda in de gaten om je aan te melden!